

ikke havde feet Bedrøvelsen, og hvem derfor Jubelen kom lidt vel tidlig; og Sønnen fik en Pusling, den eneste legemlige Nærsfælde, han nogeninde mindes at have modtaget. Men han tænkte da ogsaa som saa: skal Din Aabenhartighed Louisnes med Puslinger, saa glemmer Du den en anden Gang; og da han kort efter kastede en Høne gennem Vinduet, og der blev optaget Forhør, var han ganske vist Vidne til de anstillede Undersøgelser, men unblod klogelig at fortælle, at det var ham, der var Synderen. — Saaledes gled Barndommen hen under allehaande Indtryk, der kunne synes meget smaa for den kloge og Store, men som ligesuldt givde Barnefjæsen et Præg, der stempler den, og som man ikke skal mene helt udflettede, fordi man ikke med det ydre Lie kan opdage Sporene hos den voksne, den gamle Mand. — Saa kom Faderens Sygdom. Den blev mere og mere betænkelig, og i Landsbopærestegaarden var der saa stille, at Dørens Knirk var saagodsom den eneste Lyd, Drengens Tre opfangede. Nyaarsaften 1799 stod han endelig ved sin Faders Dødsleie. Den Gamle slumrede, men vaagnede op i en Feberindvirkelse. Han gjenkjendte dog sin Søn og greb ham kraftig i Armen med Udbræbet: „Afveien fra Røingen, Dreng!“ Et Løbelik efter vendte Besøgssteden tilbage; „Herre! nu lade Du Din Ljerner fare i Fred!“ sukke den Gamle med Simeon, og i næste Løbelik var han død.

Allsaa var den tiarige Bernhard faderløs. — Saa Dage efter rømmedes der op i Faderens Efterladenskaber, og Bernhard fik et stort Bunt gamle Almanaker med rød Tryk baade højt og her. De røde Bogstaver glædede ham i et Par Dage, men saa blev han enig med sig selv om, at det store Bunt vilde dog kaffe ham en større samlet Nydelse, naar det paa een Gang gik op i de røde Luer. Allsaa kastede han det paa den flammende Skorsteen, hvor de tynde Blade i et Nu hviroledes af Blæsten op i Skorstenspiiben og antændte Søden. Anden Gang havde han paa det Nærmeste antændt Torkidsstrup Præstegaard, men ved hurtig Anvendelse af nogle Tyner blev dog Skorstensildnen slukket.

Naar Naadenssaaret var forbi, skulde Moderen forlade Præstegaarden, og for Bernhards Skyld ønskede hun da at flytte til en By med en god Latinskole. Hun raadførte sig med gamle Slahn, der anbefalede hende Slagelse Skole, som han havde kendt som en god Skole (det var jo rigtig nok det meste af et halvhundred Aar siden); og hans Anbefaling gjorde Udslaget. Hun flyttede allsaa til Slagelse, men paa Veien vare de inde i Alherup Præstegaard. „Se til“, sagde den gamle kraftige Mand ved Afskeden, „se til, Bernhard, at Du kan gjøre Din Moder Glæde!“ Og de simple Ordklang næsten i den bløde Barnefjæsel som en Røst heroverfra.

Den 12te October 1800 blev han allsaa sat i Slagelse Latinskole; „men det var gudstædelig en daarlige Skole, thi ellers havde man opgivet mig paa Halsveien.“ Gamle Professor Wøldike havde aldrig hast Kraft til at styre den, og iblandt hans Hørere var der mere end een Original i stetteste Betydning; kun Jens Møller (senere theologisk Professor), der 1802 blev Hører i Danst og de levende Sprog, gjorde en saare hæderlig Undtagelse. Hørerens Hørfing havde en sand Begeistring for at udbele „Nævlinger“, som Konstutrykket hed for de saa meget yndede Haandtager, og Intet kunde være kosteligere end at høre Rosenkilde, den berømte Skuespiller, prutte med Høfing om det Antal af Nævlinger, hvorfor han skulde købe sig enten Syndsforladelse for et beagaaet Skæmsstykke eller Ret til at udøve et tilfældigt. „Er Du gal, Dreng! vil Du have sex Nævlinger?“ „Nei, Hr. Hofding! man kan ogsaa betale Gulb for dyrt; nei, maa jeg nænsle med tre?“ „Er Du gal, Dreng! nei, Du tager sex Nævlinger, hvis Du vil have Lov dertil!“ „Nei, Hr. S., saa er jeg meget hellere en artig og fornuftig Dreng; nei, jeg vil kun have tre Nævlinger.“ „Nei, Du skal tage sex! eller — vil Du tage fem?“ „Nei, Hr. S., nei, jeg tager rigtig kun tre; ellers vil jeg meget hellere“ osv. osv. Og saaledes fortsattes Underhandlingerne, indtil man endes om det foreslaaede Vretal, der strax blev uddeelt i skaldende Mønt, hvorpaa Friheden var loovlig erhvervet f. Er. til at drive omkring hele den følgende Dag. — Som Rosenkilde kunde nu vistnok ingen Anden drive sit Spil; men den daværende Mand i Slagelse Skole er hermed, skulde vi mene, tilstrækkelig antydet; thi det følger af sig selv, at, hvor Forholdet til Lærerne var af den Natur, maatte let det gjensidige Forhold mellem Disciplene antage en betænkelig Uvornhed. Ingemann stod sig imidlertid godt baade med Lærere og Kammerater; han fik i hele sin Skolegang ikke en eneste Nævling; og da et Par af de større Dreng engang vilde lade ham rive Træbesten, en hæslig Skraabjælde i den ene af Skolestuerner, slap han ved et Par velberregnede Nærsfælde og et raast Rattespring ned fra sine haandfaste Bøblers Skuldre og — havde siden bestaaende de store Dreng til Benner og Forsvarere.

1806 blev han Student, men imellem Iste og 2den Deel af 2den Examen led hans Studium en Afbrudelse ved det engelske Oversæld og Byens Bombardement. Den bekjendte og fortjente Overhofmarskalk Hauch var Chef for „Aronepriindens Livcorps“ (Studenterne), som med Byens øvrige Sønner gik tilvoeds under Beleiringen; men den siden saa berømte Georg Everdrup var Ingemanns Compagnichef. Thi hvor lille og spinkel han end dengang var, ogsaa I. gif tilvoeds med den tunge Muffet paa Nakken, maatte han end, den første Gang han traffe afsted, bære den Udmygelse, at en gammel Hærling, som han gif forbi, udbød: „Herregud! skal han ogsaa med!“ — Den første Bombardementsnat stod I. paa Nærevold. Saa man bort fra det Rødsfulde, var

det et stort Syn med Bomber, Raketter og Brandrør, som krydsede hinanden i Luften, men gif i Almindelighed pibende og hvilede høit over deres Hoveder, som stode paa Bolden, for at antænde Byen bagved dem. En Bombe dræbte dog to Studenter i I. s umiddelbare Nærværelse, og for første og sidste Gang søgte han sig greben af Krigerens vilde Mordlyst: han ønskede Intet indeliger, end at Engelfluuendene snart maatte begynde Stormen, for at han saaledes kunde faae Leilighed til at bore sin Bajonet ret dybt i deres Indvolke. Men Stormen udeblev, og i Morgengryningen saae han i et af Voldstræerne over sit Hoved en Kappe svæve tilligemed et afstudet Veien af en af de dræbte Kammerater. Da han blev afløst, gif han træet og drømmende hjem til sin Bopæl paa Hjørnet af Skidentorvet og Hjulstræde. Han gif op ad Steentrappen, men i det samme sprang en Matrosdrenge forbi og raakte leende: „Høse Huset er gaaet ud, min Herre!“ Som samtlige de omkringliggende Huse var det heel nebrændt, og ved dets Brand vare alle hans ældste Digte gangne op i Luer, ogsaa nogle Tragedier. Den næste Nat tilfragte han i en Kjelber ved Gammelstrand, thi han blev ikke tiere kaldt paa Bolden, og den tredje Bombardementsnat tilbragte han i en Kullestue paa Christianshavn, hvor han tog sig en Lur paa de haarde Kullestene, da han halvslymrende og halvslymgen hørte udraabe: „Nu faldt Fruerike!“ — Endnu vedblev man dog ligesuldt at drømme om Seir, indtil Capitulationen havde fundet Sted; da samlede Hauch Studenterne og talte til dem om Anarchiets Rødsler; det hed, at Matroserne vilde storme Hotel d'Angleterre, hvor Peymann boede; derfor betroede man nu Peymanns Liv til Studenterne, den danske Deel af Byens Besætning. Allsaa holdt I. de følgende Dage Vagt med de øvrige Studenter ved Hotel d'Angleterre. De havde Ordre til at fyre skarpt paa Matroserne, naar disse nærmede sig; men I. var enig med sig selv om, at paa en Dansk kunde han ikke fyre med Skarpt; han vilde først kide Kuglen af Patronen. Det kom imidlertid heller ikke til nogen blodig Kamp; thi de vrede Matrosjer vare slet ikke vanfælsige at tale tilrette med et godt Ord. — Efter Beleiringen tog han hjem til sin Moder i Slagelse, tog næste Foraar Slutningen af sin 2den Examen; mistede i Mai 1809 sin Moder, som efterlod nogen Formue, og var saa et Par Aar Huuslærer hos en Capitain Mourier i Kjøbenhavn, med hvem han om Sommeren laae paa Landet i Valby. Nyaar 1811 blev han Alumnus paa Valkendorfs Collegium, og 1812 vandt han Universitetets Guldbesættelse for Behærskelse af den æsthetiske Udgave: „I hvad Forhold staae Digtetkunsten og Talekunsten til hinanden?“

Vi have saa udførlig drevet ved Ingemanns Ungdom, fordi, naar vi skulde levere hans Levnet, vilde vi dog levere noget virkelig Nyt, noget, som ikke er fortalt Snele og atter Snele Gange af hans forskjellige Biographe og deres Efterfæter. Om Digteren Ingemann skulle vi fatte os saa meget kortere, thi hans Personlighed er længst, Gud være lovet! det hele Folks Fællebeieendom.

Paa hans Fædrelands Hovedstads rygende Brandtomter stemtes ogsaa Ingemanns Harpe ligesom Steen Blichers og Karsten Hauchs, der begge havde gjort Voldstjeneste ligesom han, og af hvilke De er i poetisk Forstand, om vi saa maae udtrykke os, alle Tre udsangne i Bombardementsnætterne, og til Trods for deres store indbyrdes Forskellighed vilde det neppe holde vanskeligt at paavise Overensstemmelsen og Ligheden. Her maa det være Nok at antyde, at Ingemann forholdt sig til Blicher og Hauch, som Sønen til Nærrethren og Normanden. — Om Ingemann hedder det

„Han blæser i Skovhøret, saa Blomster ham forstaae,
Og hvor han gaaer, der vrimler det af dem og fugle smaae.“

Allerede hans „Digte“ (Kbhvn 1811—12) og hans „Procn“ (1813) gjorde mere end almindelig Lykke. Vel var der Læsere, som fandt formegen Betragtning i dem og forlidd Umiddelbarhed, medens Andre klagede over en vis sværmerisk Sygelighed; men „det beskedne og kærlige Sind, den værdigelige Grundstemning og den sædelige Aenighed i Digterens samlede sig dog hos de Fleste til Billede af en saa estværbig Digterindividualitet, at man villig deelte hans fromme Følelser, stille Længsler, forstandige Refleksjoner og sinderige Fantasi.“ Og saa gjorde hans varme, rene Fædrelandsfind et velgjørende Indtryk, og fra Ruets Sammenhæng løste han sig gjerne med Digteren i hans Begeistring for svundne glandsfulde Tider. Nu fulgte: „De sorte Ribbere, et romantisk Epos“ (1814) samt Sørgepillene „Mafaniello“ og „Blanca“ (1815), „Nafsten i Trænen, et bibelsk Drama“ (1815), „Reinald Underbarneret“, et Trykspil (1816), „Syrden af Tolosa, Tragedie“ (1816), „Tulogave, en Samling af Digte“ (1816), „Løveridderen, Tragedie“ (1816), „De Underjordiske, et bornholmsk Eventyr“ (1817), samt forskjellige andre Digtninger, iblandt hvilke vi her kun skulle nævne Følkesangen: „Vist stolt paa Kobans Bølge“; og i sidste høiere Grad blev han Folkets Yndling. — I Aarene 1818—19 foretog han dernæst med kongelig Understøttelse en Reise gennem Tydskland, Frankrig, Schweiz og Italien, paa hvilken han navnlig sluttede sig nær til sin Landskrænde, den tydske Digter Ludvig Tieck, men ogsaa indgif et fortroligt Venfskab med Svevfærten Atterhorn, der fortsattes igennem hendes fyrerthve Aar, indtil Døden afskifte dem, desuden med Normanden Fr. Schmidt samt forskellige andre Digtere og Konstnere. Under hans Reise udkom „Tasjos Befrielse, et dramatisk Digt“ (1819); efter Reisen udkom:

„Eventyr og Fortællinger“ (1820) samt „Reiseflyten“, der selv angiver sig som et Spil af de Tozer, Reisen i det Fjerne havde fremlokket af Hjertets Sangbund. — Et Par Aar efter sin Hjemkomst ansattes han (1822) som Lektor i dansk Sprog og Literatur ved Sørs Akademi, og samme Aar ægtede han sin Ungdoms Brud, Lucie Marie Mandix, der har Mand og Hjerter for Konsten og Skjønheden som han, og nu snart (30. Juli) har i otteogtredivte Aar vandret trofast ved hans Side. I det yndige Sørs ere siden hans Dage henrundne i stille Fred og nafrubrt Virksomhed. Fra hans Arbeidsværelse og Havesstuen gaar Udfigten over den blaa Sø, de frodige Marker og de grønne Skoggrupper, og i Sandhed:

„Der er yndigt i Havesstuen, man kan høre det jaldende Blad!“
Fra 1842 styrede han Akademiet som Direktor, indtil det 1849 blev nedlagt, men sin Vøllig beholdt han. — Den største Deel af hans Digtning efter hans Hjemkomst maae vi her overspringe, skjønt, enten man saa tager hans dramatiske Digte, hans forskjellige Eventyr, Fortællinger, Noveller osv., eller den store Mængde af hans Smaabigte, lige fra „Du, som hvøbt i Skjønheds Rosenklæde“ indtil „Paa sin Eigens ligger Kong Frederik høit“, — kunde det ganske vist være lige saa fornønseligt at omtale dem som at læse dem. Selv inddeler han sit Digterliv i tre Hovedperioder: den første, fra 1811—14, er lyrisk-romantisk med episk og dramatisk Tendens. Den karakteriserer sig fornønselig ved Følelsens Overvægt og Phantasien's Hang til at anstueliggjøre det indre Liv uden stort Hensyn til det Ydre, inderlig Tilsluttelse til Ideelivet selv, gennem Romantikens Symbolik og Mystik. Den anden, fra 1815—21, var mest lyrisk-dramatisk med en kraftigere og friere Livsfarve og mere bestemt objektiv Retning. Den romantisk-religiøse Grundtone gaaer gennem denne som gennem den foregaaende og følgende Periode, men forskellig modificeret af de forskellige Livsalvdris Udsving og Modenhed. Den tredje, fra 1822 til Nutiden, afvikler sig fra de to foregaaende ved sin nationalhistoriske Retning, idet den tidlige har udviklet alle de foregaaende Livstendenser i en bevist Tilværelse af Poesiens objective Former. Med Fastholdelse af Romantikens Grundkarakterer har i denne Periode hans Digtning's Hang til Symbolik og eventyrlig Udmaling af universelle Verdensanskuelser fra et christelig-religiøst Standpunkt videre udviklet sig i enkelte Produktioner.

Der er kun to Retninger af hans digteriske Virksomhed, vi endnu særlig skulle opholde os ved. Den ene er den religiøse: hans „Morgenpsalmer“ (1822), hvortil senere „Høimæsse-Psalmer“ sluttede sig (1825) samt „Morgensange for Børn“ (1837), „Søns Aftenange“ (1838), „Morgens- og Aftenange“ (1839) og „Confirmationssange“ (1854). Der gaaer saa mild og venlig en Lufning gennem disse forbringsløse Sange, der præger sig et saa varmt og ydmygt christelig Troelsiv i dem, at det er let at fatte, at de uvilkaarlig maatte henrise ethvert Hjerter, som ikke havde opgivet sin Barneit. I stille Forventning har den christelige Sanger længe lyttet; da „fimer alle Klokker mod Sky“, han udbyder sin Fortøsningsglæde, og vi juble med ham. Næst hans Ungdoms- og Alderdomsven Grundtvig kan man vel sige, at ingen af den nyere Tids Psalmedigtere har været det for den christne Menighed i Danmark som Ingemann. Man kunde maafee i en vis Forstand kalde Grundtvig vor Tids Kingo, ligesom Ingemann dens Brorson; saa det var visseelig i sin Orden, at man bad Ingemann lægge den sidste Haand paa „Køelsilde Convents Psalmebog“ (1855). Har end dette hans Værk unutilig funnet samle alle Stemmerne i en gjørende og stridende Samtid, iblandt Andet fordi I. havde mindre frie Hænder, end ønskeligt kunde været, ved dets Fulsførelse (han maatte jo fuldføre det „efter de af Kirkecommissionen opstillede Grundprinciper“; han maatte nærmest eftergaae, hvad andre allerede havde udkastet og ordnet); det har dog visseelig været til stor Glæde for de Fleste og Bredde i Folkefærden og vil med Guds Hjælp ogsaa blive til Velgignelse for denne. — Dog har hans Indbydelse sikert været endnu langt større i folkehistorisk-romantisk Retning. 1824 udgav han „Valdemar den Store og hans Mand“, en episk Digtning, hvori han synger frem for vort Blik et af de mærkeligste Tidspunkter i vort Folkeliv, med alle dets gripende Begivenheder, dets store og mægtige Personligheder. Til denne Heltedigtning sluttede sig de historiske Romaner: „Valdemar Seier“ (1826), „Graf Menveds Barndom“ (1828), „Kong Erik og de Fredløse“ (1833), „Prinds Otto af Danmark og hans Samtid“ (1835).